

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
ВСЕУКРАЇНЬСЬКА СПІЛКА ГОЛІВ ОБЛАСНИХ МЕТОДИЧНИХ
ОБ'ЄДНАНЬ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОВІДНИХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
РАДА ДИРЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ВСП «РІВНЕНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУВГП»
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

НОВИЙ НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР З ОГЛЯДУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР
ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»
ВСЕУКРАЇНСЬКА СПІЛКА ГОЛІВ ОБЛАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ
ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОВІДНИХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
РАДА ДИРЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
РІВНЕНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
ВСП «РІВНЕНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НУВГП»
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

НОВИЙ НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР З ОГЛЯДУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали

Всеукраїнської науково-практичної конференції з
міжнародною участю

*Перелік наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки у 2022 році
(Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства
освіти і науки України від 06.09.2021 р. №22.1/10-2018)*

*Рівне-Чернівці
16.03.2023*

Науково-практична конференція з міжнародною участю проводиться в межах Всеукраїнської наради голів обласних методичних об'єднань викладачів української філології закладів фахової передвищої освіти та провідних фахівців галузі відповідно до Листа Міністерства освіти і науки України, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 06.09.2021 р. №22.1/10-2018.

Рекомендовано методичною радою Відокремленого структурного підрозділу «Рівненський технічний фаховий коледж Національного університету водного господарства та природокористування» (протокол №3 від 25.05.2023).

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Юрій САФОНОВ – заступник директора ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», доктор економічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, заслужений діяч науки і техніки.

Микола ХОМЕНКО – заступник директора ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти», кандидат педагогічних наук.

Тетяна АНТОНЮК – голова Всеукраїнської спілки обласних (міських) методичних об'єднань викладачів української філології закладів фахової передвищої освіти та провідних фахівців галузі, заслужений працівник освіти України, викладач-методист Чернівецького індустріального фахового коледжу.

Іван ХОМ'ЯК – доктор педагогічних наук, професор катедри української мови та літератури Національного університету «Острозька академія», академік Академії наук вищої школи України.

Олена КУЛЬБАБСЬКА – доктор філологічних наук, професор катедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Олена МАЛЕНКО – доктор філологічних наук, професор, завідувач катедри українознавства і лінгводидактики Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Олена ЗЕЛІНСЬКА – голова ОМО викладачів української мови та літератури закладів фахової передвищої освіти Рівненської області, викладач-методист ВСП «Рівненський технічний фаховий коледж НУВГП».

Алла КАБАНЕНКО – викладач-методист ВСП «Київський фаховий коледж комп'ютерних технологій та економіки Національного авіаційного університету».

Новий науково-освітній простір з огляду підвищення якості підготовки фахівців у закладах вищої та фахової передвищої освіти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (Рівне – Чернівці, 16 березня 2023 р. 302 с.).

Збірник містить тези учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, запланованої в межах Всеукраїнської наради голів обласних методичних об'єднань викладачів української філології закладів фахової передвищої освіти та провідних фахівців галузі, що відбулася 16 березня 2023 р. на базі Відокремленого структурного підрозділу «Рівненський технічний фаховий коледж Національного університету водного господарства та природокористування».

Збірник розрахований на вчених, викладачів, здобувачів вищої освіти й широкий читачський загал.

Автори несуть повну відповідальність за достовірність викладу матеріалів тез.

ЗМІСТ

1. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ	15
2. РОБОЧИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ	16
3. НАРАДА ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СПІЛКИ ГОЛІВ ОБЛАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОВІДНИХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗИ	17
Тетяна АНТОНЮК	18
ЗВІТ ПРО РОБОТУ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СПІЛКИ ГОЛІВ ОБЛАСНИХ МЕТОДИЧНИХ ОБ'ЄДНАНЬ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОВІДНИХ ФАХІВЦІВ ГАЛУЗИ	
4. ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ	
Микола ХОМЕНКО	21
ФАХОВА ПЕРЕДВИЩА ОСВІТА. ГАРМОНІЗАЦІЯ РИНКУ ОСВІТЯНСЬКИХ ПОСЛУГ ТА РИНКУ ПРАЦІ	
Наталія СОВТИС	27
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ВПЛИВИ	
Іван ХОМ'ЯК	32
НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ МОВЛЕННЯ В АСПЕКТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ	
Олена МАЛЕНКО	34
ГНУЧКІ НАВИЧКИ (SOFT SKILLS) У СИСТЕМІ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОЇ ВИЩОЇ/ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.	
Світлана ЛЕНСЬКА	38
ЗАХОДИ З РОБОТИ АКАДЕМІЧНО ДОБРОЧЕСНОГО СЕРЕДОВИЩА В ПНПУ ІМЕНІ В.Г. КОРОЛЕНКА	
Ірина КОЧАН	41
ФЕМІНІТИВИ У ФАХОВОМУ МОВЛЕННІ	
Фелікс ШТЕЙНБУК, Юлія ГОРДІЄНКО	45
ЛІТЕРАТУРА І ВІЙНА: ОСВІТНІЙ КОНТЕКСТ	
Олена КУЛЬБАБСЬКА	48
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАГІСТРАНТІВ- ФІЛОЛОГІВ: ЛИШЕ ЗАСІБ ДЛЯ ВИМІРЮВАННЯ РІВНЯ УСПІШНОСТІ?	
Ніна ДАНИЛЮК	52
СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО УСНОГО МОВЛЕННЯ ЯК СКЛАДНИКА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	

Ольга ДЕРКАЧОВА	55
ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЛІТЕРАТУРА ТА ІНКЛЮЗІЯ»	
Тетяна КОСМЕДА	58
НОВА СВІДОМІСТЬ «ПАНДЕМІЧНОЇ ЕПОХИ»: ТРАНСФОРМАЦІЯ КОМУНІКАЦІЇ І МОВОМИСЛЕННЯ	
Валентина ВІТЮК	62
ПРАВОПИСНЕ ПОРТФОЛІО ЯК ІНДИКАТОР ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТРАЄКТОРІЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ	
Наталія ШУЛЬЖУК	68
ЕМОЦІЙНО-ЦІННІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА	
Олена МУСЛІЄНКО	74
ІНТЕГРОВАННИЙ КУРС МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ: ПЕРСПЕКТИВИ, ВИКЛИКИ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	
Віталій МАКСИМЧУК	78
ВЕБРЕДАГУВАННЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ФІЛОЛОГА	

СЕКЦІЯ 1. СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬОЇ ІННОВАТИКИ

Євгенія МАРКОВА, Кетеван КАРДАВА	81
МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО НЕФОРМАЛЬНОЇ МОДЕЛІ НАВЧАННЯ	
Ірина МИХАЙЛЕНКО	83
ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
Світлана РОЗМАРИЦЯ	87
ГУМАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА ТА СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	
Мирослава СОСНОВА	90
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ У ВИЩІЙ ШКОЛІ	
Оксана СТЕПАНЮК	93
ПРОЦЕС СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ – ПРОФЕСІОНАЛА	

Любов ТАБОРОВЕЦЬ	96
АСПЕКТИ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ПРАВИЛЬНОСТІ МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ – МЕДИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	
Наталія ЦИКАЛЮК	100
СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ЯК СКЛАДОВА ОСВІТНЬОЇ ІННОВАТИКИ	

СЕКЦІЯ 2. МОДЕРНІЗАЦІЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ

Тетяна БОЙЧУК	102
МОВНОКОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ ЯК СКЛАДОВА ЇХНЬОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	
Мирослава ГЛУЩЕНКО	105
ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ У КОЛЕДЖІ ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ІНТЕГРАЦІЇ	
Катерина ГЛЯНЕНКО	109
ЗНАЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СЕРЕДНЯ ОСВІТА»	
Леся ЗЛАТІВ	111
ЕФЕКТИВНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФСПРЯМУВАННЯМ У ВЗО	
Тетяна КОВАЛЬ	117
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ФАХІВЦЯ ГАЛУЗІ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Олена ЛЕБІДЬ	120
РОЛЬ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ФОРМУВАННІ УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	
Олена ЛЕВШУНОВА	124
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕЛЕКТ-КАРТ НА ЗАНЯТТЯХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІ	
Ольга ЛІТВІНЮК	127
ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЯК ОСНОВА ПІДГОТОВКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ З ТУРИЗМУ	

Світлана МЕЛЬНИЧЕНКО	129
ТРАНСФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ ТА ВИКЛИКІВ СУЧАСНОСТІ	
Віта МИЛАЦЬКА	133
КЕЙС ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ: ОСОБЛИВОСТІ, ПОРАДИ, УСПІШНІ ПРИКЛАДИ	
Лариса МІЩИРІКОВА	136
СУЧАСНА МОВНО-ЛІТЕРАТУРНА ОСВІТА У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ	
Світлана ПОДОЛЮК	139
МЕТОДИКА НАВЧАННЯ СТОРІТЕЛІНГУ В КОНТЕКСТІ НУШ	
Анна САНОЯН	142
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ	
Ольга СИТОР	146
ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ СЛОВЕСНОСТІ	
Людмила СМАРЧЕВСЬКА	150
ФОРМУВАННЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ	
Наталія СТОЛЯР	154
ЗНАЧЕННЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ФОРМУВАННІ УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ	
Наталія ШКРЕБЕЦЬ	156
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ	
Володимир ШУМЛЯНСЬКИЙ, Надія ШУМЛЯНСЬКА	159
ВПЛИВ ГУМАНІТАРНОЇ СКЛАДОВОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	
Василь ЯВТУШЕНКО, Наталія ЯВТУШЕНКО	162
КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ НАВЧАННЯ НА ЗАСАДАХ ПРИНЦИПІВ МОДЕРНІЗАЦІЇ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ	

**СЕКЦІЯ 3. АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ
ФІЛОЛОГІЧНОЇ НАУКИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ**

Тамара БАБІЙЧУК ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЯК ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ ЗАНЯТЬ З ЛІТЕРАТУРИ РІДНОГО КРАЮ	164
Надія БРЕЗИЦЬКА, Людмила АВДІКОВСЬКА АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ НАУКИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ САМОСВІДОМОСТІ	168
Катерина ВАСИЛЬЄВА ПОЕТИКА ДУМИ «ІЛЛЕЙКО, З БОГА ТУРЕЙКО» ОЛЕКСИ РІЗНИКІВА	171
Майя ДЗЮБА УКРАЇНСЬКИЙ ЕКОНІМІЧНИЙ ТЕРМІН У МІЖНАРОДНІЙ НАУКОВІЙ КОМУНІКАЦІЇ	174
Олена ЗЕЛІНСЬКА МОВЛЕННЄВА КУЛЬТУРА ЯК ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ	177
Людмила КИЦАК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО СВІДОМОЇ ОСОБИСТОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЛОЛОГІЧНОГО ЦИКЛУ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ	181
Оксана КОВТУН АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ НАУКИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ	183
Валентина ЛОБКО-ЛОБАНОВСЬКА РІДНА МОВА – ЦЕ ЄВРОПЕЙСЬКА ЦІННІСТЬ	187
Тетяна ЛОЗОВСЬКА, Тетяна ШАБАНОВА СИНТАКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНИХ ТЕКСТІВ НАУКОВОГО ТА ПУБЛІЦИСТИЧНОГО СТИЛІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТЕХНОЛОГІЯ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ»	190
Ніна ПАВЛЕНКО АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ – ВИПУСКНИКА КОЛЕДЖУ	193
Ольга САРДИГА МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ВІДЛІКУ ЧАСУ В	196

ПОЕТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ЛІНИ КОСТЕНКО Соломія УШНЕВИЧ	199
ЛІТЕРАТУРНІ ІННОВАЦІЇ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ Ангеліна ХОМУЛА	203
ПІДНЕСЕННЯ ПРЕСТИЖУ ЛІТЕРАТУРИ РІДНОГО КРАЮ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНО НАЛАШТОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ Світлана ЧЕРНІКОВА	206
СПРИЯННЯ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ, ДУХОВНОГО ЗБАГАЧЕННЯ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В СУЧАСНОМУ СВІТІ СТУДЕНТІВ ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ Наталія ШАТІЛОВА	213
ФОРМУЛИ ВВІЧЛИВОСТІ ЯК СКЛАДНИК МОВНОКОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ Валентина ЮЩЕНКО, Олена ПОПРУЖНА	216
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗІ СТУДЕНТАМИ ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	

СЕКЦІЯ №4. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Оксана ВІНТОНЯК, Ганна ЗВАРИЧ	220
УДОСКОНАЛЕННЯ МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ Віра ДЕКЕР	224
ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Антоніна ДУДЧЕНКО	227
РОЛЬ ОБЛАСНОГО МЕТОДИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ВИКЛАДАЧІВ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПЕДАГОГА	

Тетяна ЖДАНЮК, Вікторія КУЛАКІВСЬКА УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНИХ І ТЕХНОЛОГІЧНИХ ФОРМ РОБОТИ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	230
Валентина ІСАКОВА ЗМІШАНЕ НАЧАННЯ: СУТНІСТЬ І ПЕРЕВАГИ У СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ РЕАЛІЯХ	235
Оксана КИЗИМЕНКО ПОМІЧНИК НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ – БЛОГ, ЮТУБ, СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ	239
Ганна КІСВЕЦЬ ФОРМУВАННЯ ЛОГІЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ В ЗАКЛАДАХ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	242
Олена КОЗЛОВА BLENDED LEARNING AS A WAY OF FORMING OF THE TEACHER'S PROFESSIONAL COMPETENCE	245
Марина КОНСТАНТИНОВА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ	247
Оксана КУХОЦЬКА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	249
Ольга ЛЕОНОВА ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОЛЕДЖІ	252
Людмила МИХИДА, Тетяна ЛІПСЬКА ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	256
Людмила НАЗАРЕНКО ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ ВИКЛАДАЧА ЯК ОСНОВА ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ	259
Олена ПЄХОТА ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ВИКЛАДАЧА В УМОВАХ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	262

Ірина ПУНДИК ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИКИ КОНТРОЛЮ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ	267
Мирослава СОРОКА ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА-СЛОВЕСНИКА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ	271
Валентина СОСНОВА, Оксана КУЦЕВОЛ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)» ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ	275
Ольга СТРИЖАКОВСЬКА, Людмила УКРАЇНЕЦЬ ПСИХОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНО-ОСОБИСТІСНОГО САМОРОЗВИТКУ	278
Тетяна ТАРГОНІЙ ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОДНА ІЗ ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА	281
Людмила ТКАЧУК ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ	283
Неля ШЕРУДА ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ	287
Тамара ЯКОВЕНКО ПЕДАГОГІЧНА СПІВПРАЦЯ ВИКЛАДАЧА-ФІЛОЛОГА ЗІ СТУДЕНТАМИ В ПРОЦЕСІ ЗМІШАНОГО ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	293

аспекти праці. № 6, с. 38, 1999.

3. Варій М. Й. Загальна психологія. – 2-ге вид., випр. і доп. Київ, Україна: «Центр учбової літ-ри», 2007, 968 с.

4. Головань М. С. «Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду», Вища освіта України, № 3, с. 23–30, 2008.

5. Грішнова. О. А, Самарцева А. Є. «Молоді спеціалісти на ринку праці: проблеми конкурентоспроможності та працевлаштування», Економіка та управління, № 2, с. 49–54, 2013.

Ольга САРДИГА,

викладач філологічних дисциплін,

спеціаліст вищої категорії, старший викладач,

ВСП «Дубенський педагогічний фаховий коледж РДГУ»,

olha.sardyha@gmail.com

МОВНІ ЗАСОБИ ВИРАЖЕННЯ ВІДЛІКУ ЧАСУ В ПОЕТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ЛІНИ КОСТЕНКО

Анотація. У тезах розглянуто мовні засоби вираження відліку часу в творах Ліни Костенко. З'ясовано, які лексичні засоби входять до поетичного словника письменниці. Обґрунтовано лексичну сполучуваність моментів часових понять, які виражені іменниками з іншими частинами мови, що є вагомим для аналізу лінгвального вираження темпоральності.

Ключові слова: мовні засоби, відлік часу, поетичний словник, лексичні засоби, термпоральність.

«Душа тисячоліть шукає себе у слові» Ліни Костенко дуже інтенсивно й водночас – розважливо, неспішно. Вже сама назва книжки «Над берегами вічної ріки», що, здається, якнайкраще концентрує в собі світовідчуття авторки, передає як вічність життєтривання, так і його плинність, проминальність. І ця дихотомічна сув'язь – сталість як якісна характеристика вічності й динамічність, рухливість ріки захоплює у свою орбіту всю різноманітність, підпорядковуючи її одній темі-максимі: час-буття і час-небуття, або, іншими словами, час як факт свідомості й час як фікція, ілюзія буття.

Час – це послідовна зміна подій, тривалість самих подій та їх змін, ритм, що пронизує усе довкола нас і виявляє природу нас самих. Фізичному часу властиві односпрямованість, незворотність, тобто невпинний рух від попереднього до наступного, з минулого в майбутнє. Проте філософська категорія соціального часу, а відтак і художнього, не позначена пласкістю чи одноплановістю. Для різних осіб, різних стратумів суспільства, різних суспільств властива гетеротемпоральність

(часова багатовимірність). Зрештою, для кожної особи згідно з її концептуальними підходами, ідеологічними уподобаннями, світоглядним статусом у соціальному часі набуває особливої значущості Сучасне, Майбутнє або Минуле [3, с. 23].

На долю Ліни Костенко випали як гучна слава, так і не менш гучне мовчання. Лише деякі зболені – аж до надриву! – рядки можуть передати душевний стан людини, закутої у гранітні береги самотності тривалим вимушеним мовчанням.

Традиційним для поетичного словника Ліни Костенко є використання опозиції *день – ніч*, компоненти якої виражають прямі або символічні значення: *Тік-так, тік-так ... і в цьому вся трагічність*.

Час - не хвилини, час - віки і вічність.

А день, і ніч, і звечора до рання – це тільки віхи цього проминання [4, с. 233]. Символічне протиставлення членів корелятивної пари *день – ніч*, пов'язаної з опозиціями *світло – темрява, білий – чорний*, веде свій початок у найдавніших часів. [2, с. 165]

У системі лексичних засобів маркування художнього часу особливе місце посідають назви пір року – *весна, літо, осінь, зима*. В мовно-поетичній свідомості вони закріплені як універсальні символи народження, росту, смерті й відродження, упорядковані цикли природи та людського життя.

Підтвердженням цьому слугують контексти, художньо-естетичний сенс яких забезпечують ужиті в логічній хронологічній послідовності назви пір року (та / або назви місяців як їх текстові конкретизатори), що відбивають загальну циклічну модель розвитку часу:

*Ось наші ночі серпень вижне,
прокотить вересень громи,
і вродить небо дивовижне
скляними зорями зими!*

*І знову джміль розмружить квітку,
і літо гратиме в лото.*

*І знов сплете на спицях плітку
сторукий велетень - Ніхто.* [4, с. 34];

Останній пензель літньої майстерні
тополя зронить краплю багрецю

***Змарніє день, зіщуляться берези,
замре коріння в сизій мерзлоті ...*** [4, с. 34].

Останній, тобто закінчення чогось, зміна часових циклів: літня майстерня – пора року, вказує на час.

Категорія часу репрезентована мовними засобами різних рівнів. У одному й тому ж уривку *осінь* (часова віднесеність до річного циклу)

втілена на рівні висловлення та на рівні лексичної сполучуваності:
Осіній день, осінній день, осінній! О синій день, о синій день, о синій!

Осанна осені, о сум! Осанна.

Невже це осінь, осінь, о! - та сама [4, с. 15].

Образних характеристик уривок набуває шляхом використання автором прийому асонансу.

Був день як день, як дні усі буденні.

Влетіла вість, як ворон у фойє.

Вмер Дерріда, але усім до фені.

Бо кожен біг і думав про своє [4, с. 45].

Був день як день – початок нового відліку часу, також є порівняння, день, як всі буденні дні. *Вмер Дерріда*, символізує початок – кінець, тобто це не закінчилося життя і все трагічно, а лише починається новий відлік.

Використання імені Філософа Ж. Дерріди є також певною мірою символічним у поетичному мікроконтексті. Адже, як відомо, одним із ключових понять його філософського світогляду є поняття диферансу, у поясненні якого задіяна категорія часу: зволікання у часі, пошук часу для зволікання та відкладання дій, щось на зразок «часового становлення простору» та «просторового становлення часу».

Як сірничок, припалений від сонця,

день спалахнув, обвуглився, погас.

Верба - мов чорний покруч ікебани.

Минає день. Ну от ми й піднялись

ще на одну щабличку страждання [4, с. 56].

День який швидко закінчився, (порівняння, *як сірничок припалений до сонця*). День починається зі сходу сонця, минає день. Однорідні присудки: - метафоризована передача циклічності дня. Зворотна градація підсилює експресивне навантаження дієслів, акцентує увагу саме на лексемі *день*, а отже і на значущості інформації, яку вона категоризує.

Отже, одиниці вираження відліку часу у поетичному дискурсі Ліни Костенко є різноманітними. Час у текстах поезій експлікується як на лексичному рівні шляхом прямої номінації часових одиниць різного рівня (*доба, день, ніч, світанок, осінь, літо, зима, весна*), так і на синтаксичному рівні за допомогою словосполучень, або ж речень. Значущою для аналізу лінгвального вираження темпоральності є також лексична сполучуваність моментів часових понять, які виражені іменниками, з іншими частинами мови.

У творчості Ліни Костенко перебіг часу, його невблаганну проминальність відчуєш до болю пронизливо, майже фізично:

Послухаю цей дощ. Підкрався і шумить.

Бляшаний звук води, веселих крапель кроки.

Ще мить, ще мить, ще тільки мить і мить,

і раптом озирнусь, а це вже роки й роки!

А це уже віки...

У цих коротких рядках час мовби скапує веселими краплями у вічність, й ота дощова заворожує своєю ритмічною й монотонною розміреністю, аж доки, мовби навшпиньках, не підкрадеться смуток, і та веселість раптом обертається печальним прозрінням: «А це уже віки...».

Покликання поета – не тлумачити, не в'яснювати, а передавати в слові своє *відчуття часу*.

Список використаних джерел:

1. Бачишина О.Б. Засоби вираження часу в українській мові. Львів: Наукові записки, 2014. Випуск 46. С. 37-40.
2. Бобух Н.М. Темпоральні опозити в поетичних творах Ліни Костенко. Полтава: Лінгвістика, 2010. №1. С. 164-169.
3. Коломийцева В.В. До питання категорії часу у політичному дискурсі. *Studia Linguistica*, 2013. №7. С. 21-26.
4. Костенко Л.В. Річка Геракліта. Київ: Либідь, 2011. 336 с.

Соломія УШНЕВИЧ,

кандидат філологічних наук, доцент

ДВНЗ «Прикарпатський національний ун-т ім. В. Стефаника»,

ushnevich.s@gmail.com

ЛІТЕРАТУРНІ ІННОВАЦІЇ ЗАСОБИ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Анотація. *Проаналізовано роль сучасних художньо-літературних засобів (артбук, як оригінальна, мистецька форма вираження творчого задуму) у формуванні національно-патріотичної компетентності молодших школярів; охарактеризовано взаємозв'язок авторського задуму й реальності у висвітленні соціальних, культурних, політичних та інших проблем.*

Ключові слова: патріотична компетентність, артбук, війна, світло, вороги, перемога.

Однією з важливих умов формування національно-патріотичної компетентності учнів початкової школи є вдосконалення, оновлення та збагачення змісту навчальної діяльності. Для реалізації поставлених завдань і створення визначених умов необхідно використовувати сучасні педагогічні інноваційні й інтерактивні технології, ефективні методи й

**НОВИЙ НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ПРОСТІР
З ОГЛЯДУ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ТА ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції з
міжнародною участю (електронне видання)*

